

Høringssvar til NOU 2014:14

Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg

Fra: Fagskolestyret ved Lokomotivførerutdanningen ved Norsk jernbaneskole ved /
styreleder Fahad Awaleh

Dato: 11.02.2015

Saksref: Rektor Kai Erik Jensen, T 98687370

Lokomotivførerutdanningen ved Norsk jernbaneskole

Lokomotivførerutdanningen vil takke for en god og utfyllende utredning. Den viser mange utfordringer i å forvalte fagskoler i Norge. Vi ønsker ikke å diskutere fagskolene som et fenomen, men gi et høringssvar på hvordan Lokomotivførerutdanningen ser seg selv i de problemstillingene utvalget fokuserer på. Vi mener at Lokomotivførerutdanningen dekker opplæringsbehovet i en sektor. Dette er i liten grad framhevet i NOU 2014:14.

Lokomotivførerutdanningen ved Norsk jernbaneskole er en fagskole som utdanner lokomotivfører kandidater. Fagskolen startet 17. januar 2005. Samferdselsdepartementet hadde i 2003 gitt Jernbaneverket mandat til å opprette en utdanningsinstitusjon som skulle sikre like forutsetninger for alle aktører i jernbanesektoren "som i økende grad ble preget av konkurranse og flere aktører". Norsk jernbaneskole skulle være "operatøruavhengig og nøytral". I forlengelsen av dette vedtaket ble det nedsatt en arbeidsgruppe som skulle se på hvordan Lokomotivførerutdanningen skulle organiseres. Departementet bestemte at Lokomotivførerutdanningen skulle være en offentlig fagskole. Lokomotivførerutdanningen skulle følge lov om fagskoler.

Jernbaneverket eier Norsk jernbaneskole. Norsk jernbaneskole er delt opp til tre selvstendige avdelinger: Lokomotivførerutdanningen (fagskolen), Trafikkopplæring og Jernbanefag. Trafikkopplæringen er en intern opplæringsavdeling i Jernbaneverket som utdanner togekspeditører og togledere samt gir obligatorisk etterutdanning for togledere. Trafikkopplæringen hadde i 2014 omtrent 230 kursdeltakere. Jernbanefagavdelingen er et kompetansesenter for alle infrastrukturfag i jernbanesektoren. De tilbyr kurs og utdanninger sektoren ønsker. Jernbanefagavdelingen driftes etter selvkost, der kursdeltakerne betaler for kurset. Jernbanefag hadde i 2014 omtrent 7 300 kursdeltakere.

Per 3. mars 2015 har Lokomotivførerutdanningen 167 studenter. Etter 1 ½ års studie kan lokomotivfører kandidatene søke arbeid i alle jernbaneforetak i Norge. Det er 12 foretak i tillegg til Jernbaneverket som framfører tog på det nasjonale nettet. Utdanningen er en nøytral leverandør av kandidater til alle foretak og Jernbaneverket i Norge. Foretakene er representert i styret og utdanningen har jevnlig brukermøter med arbeidslivet. Utdanningen ledes av et styre der foretak, arbeidstakerorganisasjoner, ansatte, studenter og eier er representert. Alle som framfører tog på det nasjonale nettet er enig i at Lokomotivførerutdanningen er den eneste opplæringen i Norge som gir kunnskap, ferdighet og kompetanse i å framføre tog på det nasjonale nettet. Tilnærmet alle som har gjennomført opplæringen de siste 10 årene er eller har vært i arbeid som lokomotivfører i et foretak.

Lokomotivførerutdanningen har 12 ansatte: 9 faglige, 2 administrative og rektor. Skolen har 28 eksterne instruktører samt ca. 250 eksterne kjørelærere. Utdanningen har en lærertetthet på ca. 0,42 lærer per student gjennom opplæringen. Omtrent 38 % av utdanningen er praktisk opplæring i tog. Lokomotivførerutdanningen er en meget praksisnær og yrkesrettet utdanning. Dette er intensjonen i fagskoleloven. Utredningen har for liten fokus på det positive med å være praksisnært og yrkesrettet, i forhold til høyskoler og universiteter.

Lokomotivførerutdanningen har et nasjonalt ansvar. De nære bånd utdanningen har med arbeidslivet, arbeidstakerorganisasjonene og eier viser at skolen fyller behovet Samferdselsdepartementet uttalte i 2003. I 2003 var det 5 foretak som framførte tog i Norge. I dag er det 12 foretak. I framtiden mener mange i sektoren at det vil bli flere. EØS/EU har løftet togtrafikk inn som en internasjonal diskusjon. I et opplæringsperspektiv vil vi i framtiden ha et større behov for å ha en skole som har et nasjonalt ansvar for førerutdanning. Konkurransesituasjon med flere foretak gjør det viktig og riktig at Norge opprettholder en nasjonal skole som tilbyr Lokomotivførerutdanning etter norske lover, forskrifter og sikkerhetsregler.

NOU-Utvalget viser til at de har hatt mange møter med kommuner, fylkeskommuner, Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet, Utdanningsdirektoratet m.fl. Samferdselsdepartementet eller Jernbaneverket har ikke blitt kontaktet. Vi anser det som underlig. Utvalget skriver at Norsk jernbaneskole er en etatsutdanning.(side 66, pkt 6.6.5). Dette er ukorrekt. Norsk jernbaneskole er et kompetansesenter som eier en offentlig fagskole som leverer lokomotivfører kandidater til en sektor. På lik linje som fagskoler for helsefag leverer til en sektor. Lokomotivførerutdanningen er liten (1 % av 16000 fagskolestudenter), men viktig for infrastrukturpolitikken i samfunnet.

Utredningen diskuterer lokal, regional og nasjonale utfordringer. Utvalget peker på nye tilknytningsordninger for hvordan fagskoler skal organiseres. Vi ser det som unaturlig at Lokomotivførerutdanningen skal organiseres på en annen måte enn i dag. Utvalget viser til at opplæring av politi og forsvar bør ligge under respektive departement. (side 108: pkt 10.1). Vi mener det er forunderlig at utvalget ikke også viser til Samferdselsdepartementet for Lokomotivførerutdanningen. Skolen må ligge under Samferdselsdepartementet for å beholde nærheten til arbeidslivet og sektoren. Utdanningen har et nært forhold til de aktører som er opptatt av samferdselspolitikk. Utdanningen er en suksesshistorie i å levere kandidater for å bidra til å dekke samfunnets og arbeidslivets kompetansebehov. Norsk jernbaneskoles organisering og faglige kompetanse gir mange positive synergier for Lokomotivførerutdanningen. Utdanningen har gode ordninger for å ivareta både faglig kunnskap, ferdighet og kompetanse, pedagogisk kompetanse og administrativ kompetanse.

Utvalget diskuterer arbeidsmuligheter og ønske om å kunne studere videre. Vi mener at det er viktig at poengsystemet som gis kandidaten har en verdi i forhold til de studietilbud som gis i Norge, eventuelt internasjonalt. I dag opplever vi at fagskolepoeng ikke har verdi ut over Lånekassens regelverk. Lokomotivførerutdanningen er kanskje den fagskolen som har høyest effekt i å gi kandidater arbeid som vi utdanner til. I følge våre undersøkelser var alle lokomotivfører kandidater i arbeid som lokomotivfører etter 1 år.

Studentrettigheter

Utredningen diskuterer studentrettigheter. Vi mener det er viktig å få ordninger som viser at ved offentlige utdanningsinstitusjoner er alle studenter likeverdige studenter i Norge. Lokomotivførerutdanningen har studenter fra hele landet. Studenter ved utdanningen opplever seg tilsidesatt ved ikke å tilhøre en studentsamskipnad med de rettigheter og plikter det medfører.

For styret,

Fahad Awaleh
Styreleder (s)

Kai Erik Jensen
rektor